

— dyrektor Ogrodu Botanicznego w Canberra w Australii. W Komitecie reprezentowane są więc prawie wszystkie kontynenty. Celem Komitetu jest wypełnić lukę, jaka powstała na skutek braku aktywności Międzynarodowej Organizacji Ogrodów Botanicznych (IABG). Zdając sobie sprawę z tego, że w ramach Międzynarodowego Stowarzyszenia Organizacji Biologicznych (IUBS) istnieje już organizacja ogrodów botanicznych, nie zdecydowano się na tworzenie nowej, lecz postanowiono wystosować ostrzeżenie pod adresem tej organizacji, co zawiera część uchwalonej rezolucji i jeśli ostrzeżenie to nie wywrze skutku, wtedy zdecydować się zerwać z tą organizacją i utworzyć nową. Komitet powołany w czasie konferencji zwrócił się do przedstawicieli Polski o powołanie międzynarodowego pisma poświęconego pracy ogrodów Botanicznych. Celem tego pisma byłoby drukowanie prac poświęconych przede wszystkim ochronie gatunków ginących roślin, ich uprawę w ogrodach botanicznych, introdukcję dzikich gatunków do ogrodów botanicznych, ich rozmnażaniu i uprawie. Czasopismo to zamieszczałoby również artykuły poświęcone pracy banku genów, fizjologii nasion dzikich gatunków roślin, biologii populacji dzikich gatunków i wpływem na tę populację uprawy w ogrodach botanicznych oraz wkładem pracy ogrodów w ochronę zasobów genowych roślin. Ponadto pismo to winno zajmować się całokształtem urządzania i planowania ogrodów, kolekcją roślin dzikich w ogrodach, utrzymaniem tych kolekcji, działalnością popularyzacyjną, planowaniem i wynikami ekspedycji naukowych oraz opisem związłym istniejących ogrodów i arboretów. Podstawowym warunkiem powołania pisma jest napływ prac naukowych o odpowiednim standardzie naukowym. Czy ponad 600 ogrodów botanicznych na świecie będzie mogło nadać odpowiednią ilość prac okaże się w najbliższej przyszłości.

WŁADYSŁAW BUGAŁA
Instytut Dendrologii PAN w Kórniku

ARBORETUM W KÓRNIKU

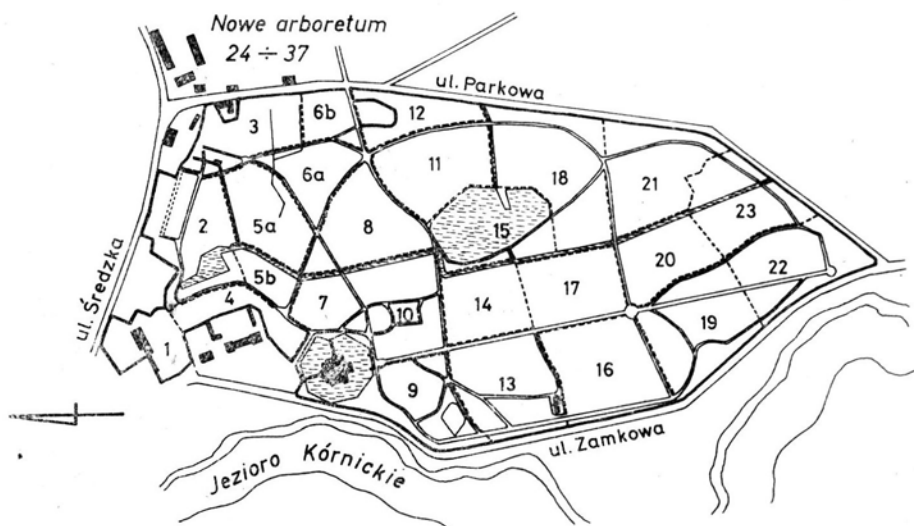
Arboretum Kórnickie zajmuje 50 hektarów i mieści około 3000 gatunków i odmian drzew i krzewów. Kierownikiem arboretum jest prof. dr Władysław Bugała. W arboretum pracują: dr Tomasz Bojarczuk — uprawa drzew i krzewów (*Spiraea*, *Forsythia*, *Syringa*, *Populus*); dr Krystyna Bojarczuk — mnożenie vegetatywne (*Taxus*, *Pseudotsuga*, *Abies*, *Picea*); dr Henryk Chylarecki — drzewa i krzewy iglaste; mgr Hanna Straus — *Malus*, *Rhododendron*, *Ribes*, *Catalpa*; mgr Adam Chodun — mnożenie vegetatywne (*Syringa*, *Rosa*); mgr Seweryn Waligóra — dokumentacja kolekcji, uprawa drzew i krzewów, mnożenie genetyczne.

Instytut Dendrologii PAN sprawuje nadzór i finansuje arboretum. Arboretum położone jest częściowo na niskiej terasie rynny jeziornej w łańcuchu jezior kórnicko-zaniemyskich. Od brzegów Jeziora Kórnickiego oddzielone jest wąskim pasem wybrzeża i drogą publiczną. Gleby torfiaste i piaszczyste. Część Arboretum (młodsza) wchodzi na zbocze górnej terasy. Przeważają tu gleby gliniaste i piaszczysto-gliniaste. Klimat charakteryzuje się stosunkowo łagodnymi zimami, małą ilością opadów i krótko zalegającą pokrywą śniegu. Częste są okresy odwilży w czasie zimy. W okresie wegetacyjnym skąpe opady i często powtarzające się okresy suszy. Średnia suma opadów 500 mm.

Arboretum Kórnickie zostało założone w pierwszej połowie XIX w. przez Tytusa Działyńskiego, a następnie rozbudowane i wzbogacone w liczne gatunki przez jego syna Jana Działyńskiego w początku drugiej połowy XIX w. W latach 1926—1939 dyrektorem Arboretum był znany dendrolog Antoni Wróblewski, który położył wielkie zasługi przy jego odbudowie i organizacji szkółek.

Od roku 1952 Arboretum jest wraz z Instytutem Dendrologii placówką Polskiej Akademii Nauk. Działalność naukowa arboretum wchodzi w plan działalności Instytutu. Odpowiednikiem jest Zakład Introdukcji i Aklimatyzacji drzew i krzewów, który realizuje następujące tematy:

1. Badania nad rozmnażaniem wybranych gatunków i odmian drzew i krzewów z sadzonek z zastosowaniem różnych substancji stymulujących ukorzenienie.
2. Utrzymanie zasobów genowych rodzajów *Populus*, *Deutzia*, *Syringa*, *Malus*, *Rhododendron*, *Magnolia*, *Taxus* w warunkach *ex situ*.
3. Zbadanie i określenie przydatności wybranych gatunków i odmian drzew i krzewów dla potrzeb rekultywacji i zagospodarowania zwałowisk popiołów energetycznych w konińskim okręgu przemysłowym.
4. Zbadanie i określenie przydatności wybranych gatunków i odmian drzew i krzewów

Ryc. 1. Plan arboretum Polskiej Akademii Nauk w Kórniku

wów dla stref ochronnych zakładów przemysłowych emitujących związki fluoru na przykładzie Huty Aluminium „Konin”. Arboretum zajmuje się introdukcją drzew i krzewów, badaniem ich cech użytkowych, sposobami mnożenia oraz przydatnością dla różnych zadrzewień w kraju.

Arboretum nie posiada własnych pracowni, lecz są one wspólne z pracowniami naukowymi Instytutu. Użytkuje jedynie część szklarni. Szklarnia ta typu mnożarki o powierzchni 74 m² (40 m² użytkowa) przeznaczona do rozmnażania drzew i krzewów, niedostępna jest dla publiczności. W stadium organizacji znajduje się muzeum dendrologiczne obejmujące zbiory drewna, nasion i owoców, jednak nie udostępnione dla zwiedzania ze względu na brak odpowiednich pomieszczeń.

Kolekcje drzew i krzewów zakładane były w różnym czasie i według niejednolitego układu. Część kolekcji ułożona jest rodzajami, część w formie grup ekologicznych i pokrojowych (np. iglaste). Do najcenniejszych kolekcji w arboretum należą: *Magnolia*, *Forsythia*, *Syringa*, *Deutzia*, *Philadelphus*, *Spiraea*, *Weigela*, *Lonicera*, *Viburnum*, *Malus*, *Populus*, *Prunus*, *Abies*, *Taxus*, *Thuja*, *Juniperus*.

Arboretum nie posiada własnej biblioteki i korzysta z biblioteki Instytutu, która liczy ponad 30 tysięcy woluminów. Arboretum nie posiada własnego zielnika, lecz istnieje tylko zielnik Instytutu obejmujący 44 836 arkuszy drzew i krzewów, głównie zbieranych w naturalnych stanowiskach.

Arboretum otwarte jest od 1 maja do 31 października w godzinach od 8⁰⁰ do 17⁰⁰.